

Βρυξέλλες, 12 Φεβρουαρίου 2021
(OR. en)

6179/21
ADD 1

ECOFIN 142
REGIO 23
CADREFIN 71
CODEC 204

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	12 Φεβρουαρίου 2021
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	C(2021) 1054 final
Θέμα:	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ της ανακοίνωσης της Επιτροπής Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - C(2021) 1054 final.

σνημμ.: C(2021) 1054 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 12.2.2021
C(2021) 1054 final

ANNEXES 1 to 4

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

της

ανακοίνωσης της Επιτροπής

Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Κατάλογος σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης

- 1. Μέρος 1 — Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν ενδελεχώς τους έξι περιβαλλοντικούς στόχους για να προσδιορίσουν εκείνους για τους οποίους απαιτείται ουσιαστική αξιολόγηση. Για κάθε μέτρο, να αναφέρετε ποιοι από τους παρακάτω περιβαλλοντικούς στόχους, όπως ορίζονται στο άρθρο 17 («Σημαντική επιβάρυνση για τους περιβαλλοντικούς στόχους») του κανονισμού για την ταξινόμηση, απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση του μέτρου ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης:**

Να αναφέρετε ποιοι από τους παρακάτω περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση του μέτρου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης	Ναι	Όχι	Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγεί το «Όχι»
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής			
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή			
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων			
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης			
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος			
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.			

- 2. Μέρος 2 — Τα κράτη μέλη θα πρέπει να υποβάλλουν ουσιαστική αξιολόγηση ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης για τους περιβαλλοντικούς στόχους που την απαιτούν. Απαντήστε στις ακόλουθες ερωτήσεις για κάθε μέτρο και για τους περιβαλλοντικούς στόχους που, σύμφωνα με το μέρος 1, προσδιορίζονται ως στόχοι που απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση:**

Ερωτήσεις	Όχι	Ουσιαστική αιτιολόγηση
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου;		
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των πραγματικών και των αναμενόμενων κλιματικών συνθηκών στο ίδιο το μέτρο ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία;		
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων: το μέτρο αναμένεται να είναι επιβαρυντικό: i) για την καλή κατάσταση ή για το καλό οικολογικό δυναμικό των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων, ή ii) για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων;		

<p><i>Μετάβαση σε κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης: το μέτρο αναμένεται:</i></p> <p>i) να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων· ή</p> <p>ii) να οδηγήσει σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς την άμεση ή έμμεση χρήση οποιουδήποτε φυσικού πόρου¹ σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του, οι οποίες δεν ελαχιστοποιούνται με επαρκή μέτρα²· ή</p> <p>iii) να προκαλέσει σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον ως προς την κυκλική οικονομία³;</p>		
<p><i>Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης:</i> αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων⁴ στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος;</p>		
<p><i>Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων:</i> το μέτρο αναμένεται να είναι:</p> <p>i) σε σημαντικό βαθμό επιβαρυντικό για την καλή κατάσταση⁵ και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων, ή</p> <p>ii) επιβαρυντικό για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων όσων είναι ενωσιακού ενδιαφέροντος;</p>		

¹ Οι φυσικοί πόροι περιλαμβάνουν την ενέργεια, τα υλικά, τα μέταλλα, το νερό, τη βιομάζα, τον αέρα και το έδαφος.

² Για παράδειγμα, οι ανεπάρκειες μπορούν να ελαχιστοποιηθούν με τη σημαντική αύξηση της ανθεκτικότητας, της δυνατότητας επισκευής, της αναβάθμισης και επαναχρησιμοποίησης των προϊόντων, ή με τη σημαντική μείωση της χρήσης πόρων μέσω του σχεδιασμού και της επιλογής υλικών, της διευκόλυνσης της μετασκευής, της αποσυναρμολόγησης και της αποδόμησης, ιδίως με σκοπό να μειωθεί η χρήση οικοδομικών υλικών και να προωθηθεί η επαναχρησιμοποίησή τους. Οι ανεπάρκειες μπορούν επίσης να ελαχιστοποιηθούν με τη μετάβαση σε επιχειρηματικά μοντέλα για τη διάθεση «προϊόντων ως υπηρεσίες» και κυκλικές αξιακές αλυσίδες, με σκοπό τη διατήρηση με σκοπό να διατηρηθεί στο έπακρο η χρησιμότητα και η αξία των προϊόντων, των συστατικών και των υλικών για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται επίσης η σημαντική μείωση της περιεκτικότητας των υλικών και των προϊόντων σε επικίνδυνες ουσίες, μεταξύ άλλων με την αντικατάστασή τους με ασφαλέστερες εναλλακτικές λύσεις, καθώς και η σημαντική μείωση των αποβλήτων τροφίμων κατά την παραγωγή, την επεξεργασία, τη μεταποίηση ή τη διανομή ειδών διατροφής.

³ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον στόχο που αφορά την κυκλική οικονομία, ανατρέξτε στην αιτιολογική σκέψη 27 του κανονισμού για την ταξινόμηση.

⁴ Ως ρύπος νοείται ουσία, κραδασμός, θερμότητα, θόρυβος, φως ή άλλη πρόσμειξη που βρίσκεται στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα ή το έδαφος που ενδέχεται να βλάψει την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον.

⁵ Σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 16 του κανονισμού για την ταξινόμηση, ως «καλή κατάσταση» σε σχέση με ένα οικοσύστημα νοείται ένα οικοσύστημα που είναι σε καλή φυσική, χημική και βιολογική κατάσταση ή έχει καλή φυσική, χημική και βιολογική ποιότητα και που διαθέτει ικανότητα αυτοαναπαραγωγής ή αυτοαποκατάστασης της ισορροπίας, στο οποίο δεν θίγονται η σύνθεση των ειδών, η δομή των οικοσυστημάτων και οι οικολογικές λειτουργίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: Συνοδευτικά αποδεικτικά στοιχεία για την ουσιαστική αξιολόγηση ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης στο πλαίσιο του μέρους 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου

Εφόσον κρίνεται χρήσιμο, κατά την υποβολή ουσιαστικής αξιολόγησης ως προς τη μη πρόκληση σημαντικής βλάβης για ένα μέτρο στο πλαίσιο του μέρους 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου (βλ. ενότητα 3), τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζονται στον (μη εξαντλητικό) κατάλογο συνοδευτικών αποδεικτικών στοιχείων που ακολουθεί. Ο κατάλογος αυτός παρέχεται από την Επιτροπή για να διευκολυνθούν τα κράτη μέλη στην κατά περίπτωση αξιολόγηση στο πλαίσιο της ουσιαστικής αξιολόγησης που προβλέπεται στο μέρος 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου. Αν και η χρήση του καταλόγου αυτού είναι προαιρετική, τα κράτη μέλη μπορούν να τον συμβουλεύονται για να προσδιορίζουν το είδος των αποδεικτικών στοιχείων με τα οποία μπορούν να στηρίξουν το σκεπτικό τους προκειμένου να αποδείξουν ότι ένα μέτρο συμμορφώνεται με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης, συμπληρώνοντας τις γενικές ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στο μέρος 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου.

Οριζόντια συνοδευτικά αποδεικτικά στοιχεία

- Έχει τηρηθεί το εφαρμοστέο τμήμα της **περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ** (ιδίως οι περιβαλλοντικές εκτιμήσεις) και έχουν χορηγηθεί οι σχετικές **άδειες/εγκρίσεις** που απαιτούνται βάσει του δικαίου της ΕΕ.
- Το μέτρο περιλαμβάνει στοιχεία βάσει των οποίων απαιτείται από τις επιχειρήσεις να εφαρμόζουν αναγνωρισμένο **σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης**, όπως το EMAS (ή εναλλακτικά το πρότυπο ISO 14001 ή ισοδύναμο πρότυπο), ή να χρησιμοποιούν και/ή να παράγουν προϊόντα ή υπηρεσίες στα οποία έχει απονεμηθεί **οικολογικό σήμα της ΕΕ**⁶ ή άλλο περιβαλλοντικό σήμα τύπου I⁷.
- Το μέτρο αφορά την εφαρμογή βέλτιστων περιβαλλοντικών πρακτικών ή την επίτευξη των **δεικτών αναφοράς της αριστείας** που καθορίζονται στα τομεακά έγγραφα αναφοράς⁸ τα οποία εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 46 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 περί της εκούσιας συμμετοχής οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS).
- Όσον αφορά τις δημόσιες επενδύσεις, το μέτρο τηρεί τα **κριτήρια των πράσινων δημόσιων συμβάσεων**⁹.
- Όσον αφορά τις επενδύσεις σε υποδομές, η επένδυση έχει καταστεί **ανθεκτική όσον αφορά την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον**.

Μετρίασμός της κλιματικής αλλαγής

- Για **μέτρο σε τομέα που δεν καλύπτεται από τους δείκτες αναφοράς του ΣΕΔΕ**, το μέτρο είναι συμβατό με την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 και με τον στόχο της επίτευξης κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050.

---

⁶Το σύστημα οικολογικού σήματος της ΕΕ θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 66/2010. Ο κατάλογος των κατηγοριών προϊόντων για τις οποίες έχουν καθοριστεί κριτήρια απονομής του οικολογικού σήματος της ΕΕ είναι διαθέσιμος στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>

⁷ Τα οικολογικά σήματα τύπου I καθορίζονται στο πρότυπο ISO 14024:2018.

⁸ Είναι διαθέσιμα στην ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm

⁹ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει καθορίσει κριτήρια της ΕΕ για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις σε σχέση με πολυάριθμες κατηγορίες προϊόντων: https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

- Για **μέτρο προώθησης του εξηλεκτρισμού**, το μέτρο συμπληρώνεται με στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το ενεργειακό μείγμα βρίσκεται σε πορεία **απαλλαγής** από τις ανθρακούχες εκπομπές, σύμφωνα με τους στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2030 και το 2050, και συνοδεύεται από αυξημένο δυναμικό παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

- Έχει διενεργηθεί αναλογική **εκτίμηση κλιματικού κινδύνου**.
- Εάν μια επένδυση είναι αξίας άνω των 10 εκατ. EUR, έχει διενεργηθεί ή προγραμματίζεται **εκτίμηση κλιματικής τρωτότητας και κινδύνου**¹⁰ που οδηγεί στον προσδιορισμό, την αξιολόγηση και την εφαρμογή των σχετικών μέτρων προσαρμογής.

Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων

- Οι **κίνδυνοι υποβάθμισης του περιβάλλοντος που σχετίζονται με τη διατήρηση της ποιότητας** και την αποφυγή της καταπόνησης των υδάτων έχουν εντοπιστεί και αντιμετωπιστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα και με σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού.
- Στην περίπτωση μέτρου που αφορά το **παράκτιο και θαλάσσιο περιβάλλον**, το μέτρο δεν αποκλείει οριστικά ούτε θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης, όπως ορίζεται στην οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική, σε επίπεδο θαλάσσιων περιοχών και υποπεριοχών ή στα θαλάσσια ύδατα άλλων κρατών μελών.
- Το μέτρο δεν επηρεάζει σημαντικά i) τα **επηρεαζόμενα υδατικά συστήματα** (ούτε εμποδίζει το συγκεκριμένο υδατικό σύστημα με το οποίο σχετίζεται ή άλλα υδατικά συστήματα στην ίδια λεκάνη απορροής ποταμού να επιτύχουν καλή κατάσταση ή καλό δυναμικό, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα) ή ii) τους **προστατευόμενους οικοτόπους και είδη** που εξαρτώνται άμεσα από τα ύδατα.

Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης

- Το μέτρο είναι σύμφωνο με το σχετικό εθνικό ή περιφερειακό **σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων και πρόγραμμα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων**, σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας 2008/98/EK, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2018/851, και, εφόσον υπάρχει, με τη σχετική εθνική, περιφερειακή ή τοπική στρατηγική για την κυκλική οικονομία.
- Το μέτρο είναι σύμφωνο με τις **αρχές των βιώσιμων προϊόντων και της ιεράρχησης των αποβλήτων**, με προτεραιότητα την **πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων**.
- Το μέτρο διασφαλίζει την **αποδοτικότητα των πόρων** για τους σημαντικότερους πόρους που χρησιμοποιούνται. Αντιμετωπίζονται οι **ανεπάρκειες**¹¹ στη χρήση των πόρων, μεταξύ άλλων με

¹⁰ Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τον έλεγχο της βιωσιμότητας των επενδύσεων στο πλαίσιο του InvestEU, συμπεριλαμβανομένων των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τη ενίσχυση της ανθεκτικότητας των υποδομών στην κλιματική αλλαγή για την περίοδο 2021-2027. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν τα δικά τους κριτήρια και δείκτες για τον έλεγχο της βιωσιμότητας, υπό την προϋπόθεση ότι βασίζονται στους κλιματικούς στόχους της ΕΕ και συμβάλλουν ουσιαστικά στους κλιματικούς και περιβαλλοντικούς στόχους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2020, σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088.

¹¹ Βλ. υποσημείωση 2 στο παράρτημα Ι του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης.

τη διασφάλιση της αποτελεσματικής χρήσης και της βιωσιμότητας των προϊόντων, των κτιρίων και των περιουσιακών στοιχείων.

- Το μέτρο διασφαλίζει την αποτελεσματική και αποδοτική **χωριστή συλλογή αποβλήτων στην πηγή**, καθώς και ότι τα κλάσματα που διαχωρίζονται στην πηγή αποστέλλονται για **προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση ή ανακύκλωση**.

Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης:

- Το μέτρο είναι σύμφωνο με τα υφιστάμενα παγκόσμια, εθνικά, περιφερειακά ή τοπικά **σχέδια για τη μείωση της ρύπανσης**.
- Το μέτρο είναι σύμφωνο με τα σχετικά συμπεράσματα για τις **Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (ΒΔΤ)** ή με τα **έγγραφα αναφοράς Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (BREF)**¹² στον τομέα.
- Θα εφαρμοστούν εναλλακτικές λύσεις για τη χρήση **επικίνδυνων ουσιών**¹³.
- Το μέτρο είναι σύμφωνο με την **ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων**¹⁴.
- Το μέτρο είναι σύμφωνο με τις βέλτιστες πρακτικές για την καταπολέμηση της **μικροβιακής αντοχής**¹⁵.

Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.

- Το μέτρο τηρεί την **ιεράρχηση των μέτρων μετριασμού**¹⁶ και άλλες σχετικές απαιτήσεις βάσει των οδηγιών για τους οικοτόπους και τα πτηνά.
- Έχει **διενεργηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων** και έχουν τεθεί σε εφαρμογή τα συμπεράσματά της.

---

¹² Το εν λόγω είδος συνοδευτικών αποδεικτικών στοιχείων ισχύει για δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2010/75/ΕΕ («Οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές»). Ο κατάλογος των διαθέσιμων συμπερασμάτων για τις ΒΔΤ και των εγγράφων αναφοράς Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών είναι διαθέσιμος στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>

¹³ Το ζήτημα αυτό αφορά την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης που προκαλείται από βιομηχανικές δραστηριότητες. Το άρθρο 3 σημείο 18 της οδηγίας 2010/75/ΕΕ («οδηγία για τις βιομηχανικές εκπομπές») ορίζει τις «επικίνδυνες ουσίες» ως εξής: «ουσίες ή μείγματα, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων». Επιπλέον, το άρθρο 58 της οδηγίας για τις βιομηχανικές εκπομπές ορίζει τα εξής: «Οι ουσίες ή τα μείγματα τα οποία λόγω της περιεκτικότητάς τους σε πτητικές οργανικές ενώσεις ταξινομούνται ως καρκινογόνα, μεταλλαξιογόνα ή τοξικά για την αναπαραγωγή βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 και στα οποία έχουν αποδοθεί ή τα οποία οφείλουν να φέρουν τις δηλώσεις επικινδυνότητας H340, H350, H350i, H360D ή H360F, αντικαθίστανται, στο μέτρο του δυνατού, από λιγότερο επιβλαβή μείγματα ή επιβλαβείς ουσίες, το ταχύτερο δυνατόν.»

¹⁴ Όπως ορίζεται στην οδηγία 2009/128/ΕΚ για την ορθολογική χρήση.

¹⁵ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τα επόμενα βήματα για την ανάδειξη της ΕΕ σε μια περιοχή βέλτιστης πρακτικής για την καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής (2019/C 214/01).

¹⁶ Σύμφωνα με τη μεθοδολογική καθοδήγηση σχετικά με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφοι 3 και 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III: Ειδικοί όροι για τη συμμόρφωση με τον στόχο του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής της αρχής της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Σταθερότητας όσον αφορά μέτρα που σχετίζονται με την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας με τη χρήση φυσικού αερίου, καθώς και με τις σχετικές υποδομές μεταφοράς και διανομής

- Μπορεί, κατ' εξαίρεση, να παρέχεται στήριξη για μέτρα που σχετίζονται με την **παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας με βάση το φυσικό αέριο**, κατά περίπτωση, σε κράτη μέλη που αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις κατά τη μετάβαση από πηγές ενέργειας υψηλής έντασης άνθρακα, υπό την προϋπόθεση ότι η στήριξη αυτή θα συμβάλει στους στόχους της ΕΕ για απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές για το 2030 και το 2050, εάν:
  - τα μέτρα αφορούν την ανθεκτική στις μελλοντικές εξελίξεις, ευέλικτη και αποδοτική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση φυσικού αερίου ή τη συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας με καύση φυσικού αερίου, με εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κάτω των 250 gCO₂/kWh καθ' όλη τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου ζωής της εγκατάστασης·
ή
  - τα μέτρα αφορούν την ανθεκτική στις μελλοντικές εξελίξεις, ευέλικτη και αποδοτική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με καύση φυσικού αερίου ή τη συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας με καύση φυσικού αερίου, με δυνατότητα χρήσης ανανεώσιμων αερίων και αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, και:
    - το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει αξιόπιστα σχέδια ή δεσμεύσεις για την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων αερίων και αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών· και
    - έχουν ως αποτέλεσμα την ταυτόχρονη παύση λειτουργίας μιας μονάδας ηλεκτροπαραγωγής σημαντικά υψηλότερης έντασης άνθρακα και/ή εγκατάστασης παραγωγής θερμότητας (π.χ. που λειτουργεί με άνθρακα, λιγνίτη ή πετρέλαιο) με τουλάχιστον την ίδια δυναμικότητα, με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου· και
    - το οικείο κράτος μέλος μπορεί να αποδείξει ότι έχει καθορίσει αξιόπιστη πορεία προς την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με σκοπό την επίτευξη του στόχου του για το 2030 όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· και
    - το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Μπορεί, κατ' εξαίρεση, να παρέχεται στήριξη για μέτρα που σχετίζονται με **εγκαταστάσεις παραγωγής με βάση το φυσικό αέριο σε συστήματα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης**, εφόσον η εγκατάσταση πληροί τις απαιτήσεις των «αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» (όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 41 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ) και τις προϋποθέσεις για την παραγωγή θερμότητας / ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το φυσικό αέριο, όπως περιγράφεται στην πρώτη περίπτωση του παρόντος παραρτήματος.
- Μπορεί, κατ' εξαίρεση, να παρέχεται στήριξη για μέτρα που σχετίζονται με **δίκτυα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης τα οποία λαμβάνουν θερμότητα/ψύξη από εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο**, εάν:
  - αποτελούν μέρος «αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» (όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 41 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ), τα οποία προμηθεύονται θερμότητα/ψύξη από υφιστάμενες εγκαταστάσεις που πληρούν τις προϋποθέσεις για την παραγωγή θερμότητας / ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το φυσικό αέριο, όπως περιγράφεται στην πρώτη περίπτωση·
ή

- οι επενδύσεις στην εγκατάσταση παραγωγής θερμότητας / ηλεκτρικής ενέργειας ξεκινούν εντός τριών ετών από τον εκσυγχρονισμό του δικτύου, έχουν ως στόχο να καταστεί το σύνολο του συστήματος αποδοτικό (όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 41 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ) και πληρούν τις προϋποθέσεις για την παραγωγή θερμότητας / ηλεκτρικής ενέργειας με βάση το φυσικό αέριο, όπως περιγράφεται στην πρώτη περίπτωση.
- Είναι δυνατή η στήριξη μέτρων που σχετίζονται με **υποδομές μεταφοράς και διανομής αερίων καυσίμων**, εφόσον επιτρέπουν, κατά τη στιγμή της κατασκευής, τη μεταφορά (και/ή την αποθήκευση) ανανεώσιμων αερίων και αερίων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.
- Μπορεί, κατ' εξαίρεση, να παρέχεται στήριξη για μέτρα που σχετίζονται με **λέβητες και συστήματα θέρμανσης με βάση το φυσικό αέριο (και τη σχετική υποδομή διανομής)**, κατά περίπτωση, εάν:
  - είτε είναι σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369 σχετικά με το πλαίσιο ενεργειακής επισήμανσης¹⁷ είτε εγκαθίστανται σε κτίρια που αποτελούν μέρος ευρύτερου προγράμματος ενεργειακής απόδοσης ή ανακαίνισης κτιρίων, σύμφωνα με μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανακαίνισης δυνάμει της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, με αποτέλεσμα την ουσιαστική βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, και
  - οδηγούν σε σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου· και
  - οδηγούν σε σημαντική βελτίωση του περιβάλλοντος (κυρίως λόγω της μείωσης της ρύπανσης) και της δημόσιας υγείας, ιδίως σε περιοχές όπου σημειώνεται υπέρβαση ή κίνδυνος υπέρβασης των προτύπων της ΕΕ για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα που ορίζονται στην οδηγία 2008/50/ΕΕ, για παράδειγμα κατά την αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης και λεβήτων που λειτουργούν με άνθρακα ή πετρέλαιο.

---

¹⁷ Το άρθρο 7 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1369 σχετικά με το πλαίσιο ενεργειακής επισήμανσης ορίζει ότι τα κίνητρα που παρέχονται από τα κράτη μέλη πρέπει να στοχεύουν στις δύο υψηλότερες τάξεις ενεργειακής απόδοσης στις οποίες εντάσσεται σημαντικός αριθμός προϊόντων ή σε ανώτερες τάξεις όπως προβλέπεται σε κατ' εξουσιοδότηση πράξη. Για τους θερμαντήρες χώρου και νερού, τα προϊόντα που τροφοδοτούνται με ορυκτά καύσιμα δεν εντάσσονται γενικά σε αυτές τις τάξεις, με την πιθανή εξαίρεση των προϊόντων συμπαραγωγής πολύ μικρής κλίμακας που τροφοδοτούνται με φυσικό αέριο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Επεξεργασμένα παραδείγματα σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της αξιολόγησης ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

Στην παρούσα ενότητα παρατίθενται επεξεργασμένα παραδείγματα υποθετικών μέτρων, καθώς και τα γενικά στοιχεία που θα μπορούσαν να αποτελούν μέρος της αξιολόγησης ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης, με τη χρήση των δύο σταδίων του καταλόγου σημείων ελέγχου που περιγράφονται στην ενότητα 3. Τα παραδείγματα αυτά παρατίθενται με την επιφύλαξη του επιπέδου λεπτομέρειας ή περιεχομένου που απαιτείται στην περιγραφή του μέτρου και στην πραγματική αξιολόγηση ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης που θα διενεργηθεί στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Η αξιολόγηση ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης που θα απαιτηθεί τελικά εξαρτάται από τη φύση και τα χαρακτηριστικά κάθε μέτρου και δεν μπορεί να καλυφθεί εξαντλητικά για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου.

Παράδειγμα 1: Μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε υφιστάμενα κτίρια, συμπεριλαμβανομένης της αντικατάστασης συστημάτων θέρμανσης και ψύξης

Περιγραφή του μέτρου

Επενδύσεις σε ένα ευρύ πρόγραμμα ενεργειακής ανακαίνισης κτιρίων, που θα οδηγήσει σε ουσιαστική βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, με στόχο την ανακαίνιση του υφιστάμενου οικιστικού κτιριακού αποθέματος μέσω διαφόρων μέτρων ενεργειακής απόδοσης, όπως η μόνωση, τα αποδοτικά παράθυρα, η αντικατάσταση συστημάτων θέρμανσης και ψύξης, οι πράσινες στέγες, και η εγκατάσταση εξοπλισμού παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (π.χ. ηλιακών φωτοβολταϊκών συλλεκτών).

Μέρος 1 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

<i>Να αναφέρετε ποιοι από τους παρακάτω περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση του μέτρου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγεί το «Όχι»</i>
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής	X		
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	X		
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων		X	Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής. Δεν εντοπίζονται κίνδυνοι υποβάθμισης του περιβάλλοντος σχετικοί με τη διατήρηση της ποιότητας του νερού και την πίεση από πλευράς υδάτινων πόρων, καθώς δεν προβλέπεται η εγκατάσταση εξαρτημάτων παροχής νερού ή συσκευών που χρησιμοποιούν νερό.
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης	X		
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος	X		
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.		X	Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής. Το πρόγραμμα ανακαίνισης κτιρίων δεν αφορά κτίρια που βρίσκονται εντός ή πλησίον ευαίσθητων ως προς τη βιοποικιλότητα περιοχών (συμπεριλαμβανομένου του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, των σημαντικών περιοχών βιοποικιλότητας, καθώς και άλλων προστατευόμενων περιοχών).

Μέρος 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

Ερωτήσεις	Όχι	Ουσιαστική αιτιολόγηση
<p><i>Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής:</i> Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου;</p>	X	<p>Το μέτρο είναι επιλέξιμο για το πεδίο παρέμβασης 025 του παραρτήματος του κανονισμού για τη θέσπιση μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με συντελεστή κλιματικής αλλαγής 40 %.</p> <p>Το μέτρο δεν αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, διότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Το κτίριο δεν προορίζεται για εξόρυξη, αποθήκευση, μεταφορά ή παραγωγή ορυκτών καυσίμων. - Το πρόγραμμα ανακαίνισης έχει τη δυνατότητα να μειώσει τη χρήση ενέργειας, να αυξήσει την ενεργειακή απόδοση, οδηγώντας σε ουσιαστική βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των σχετικών κτιρίων, καθώς και να μειώσει σημαντικά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (βλ. τις προδιαγραφές του μέτρου στη σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τις προδιαγραφές στο επόμενο σημείο κατωτέρω). Ως εκ τούτου, θα συμβάλει στον εθνικό στόχο αύξησης της ενεργειακής απόδοσης ανά έτος, όπως ορίστηκε σύμφωνα με την οδηγία για την ενεργειακή απόδοση (2012/27/ΕΕ) και τις εθνικά καθορισμένες συνεισφορές στη συμφωνία του Παρισιού για το κλίμα. - Το μέτρο αυτό θα οδηγήσει σε σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, δηλ. κατ' εκτίμηση σε XX kt εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ετησίως, ποσότητα που αντιστοιχεί στο X % των εθνικών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου από τον οικιακό τομέα (βλ. ανάλυση στη σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας). - Το πρόγραμμα ανακαίνισης θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την αντικατάσταση των συστημάτων θέρμανσης με καύση άνθρακα/πετρελαίου με λέβητες συμπύκνωσης αερίου: <ul style="list-style-type: none"> ο Οι λέβητες αυτοί αντιστοιχούν στην τάξη A, η οποία υπολείπεται των δύο υψηλότερων τάξεων ενεργειακής απόδοσης στις οποίες εντάσσεται σημαντικός αριθμός προϊόντων στο εν λόγω κράτος μέλος. Εξετάστηκαν εναλλακτικές λύσεις χαμηλότερων ανθρακούχων εκπομπών και υψηλότερης απόδοσης (ιδίως αντλίες θερμότητας τάξης A++ και A+), αλλά λόγω της αρχιτεκτονικής των κτιρίων που καλύπτονται από το πρόγραμμα δεν είναι δυνατή η εγκατάσταση κοινών αντλιών θερμότητας και οι λέβητες συμπύκνωσης αερίου τάξης A είναι η πλέον αποδοτική και τεχνολογικά εφικτή εναλλακτική λύση. ο Επιπλέον, οι επενδύσεις σε λέβητες συμπύκνωσης αερίου εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πρόγραμμα ενεργειακής ανακαίνισης κτιρίων, σύμφωνα με τις μακροπρόθεσμες στρατηγικές ανακαίνισης στο πλαίσιο της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, και συμβάλλουν στην ουσιαστική βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. ο Μαζί με την εγκατάσταση αυτών των λέβητων, το μέτρο θα περιλαμβάνει και την εγκατάσταση ηλιακών φωτοβολταϊκών συλλεκτών στο πλαίσιο των εν λόγω ανακαινίσεων κτιρίων. - Προκειμένου να μην παρεμποδίζεται, σε όλα τα κράτη μέλη, η ανάπτυξη εναλλακτικών λύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, ιδίως αντλιών θερμότητας, η μεταρρύθμιση X αυτής της συνιστώσας (βλ. σελίδα Y του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) θα οδηγήσει σε επανεξέταση της σχετικής τιμολόγησης των καυσίμων.
<p><i>Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή</i> Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των πραγματικών και των αναμενόμενων κλιματικών συνθηκών στο ίδιο το μέτρο ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία;</p>	X	<p>Οι φυσικοί κλιματικοί κίνδυνοι που θα μπορούσαν να είναι σημαντικοί για το μέτρο αυτό αξιολογήθηκαν στο πλαίσιο ανάλυσης της έκθεσης σε αυτούς τους κινδύνους, η οποία καλύπτει το τρέχον και το μελλοντικό κλίμα, από την οποία προέκυψε ότι τα κτίρια στη στοχευόμενη κλιματική ζώνη θα είναι εκτεθειμένα σε καύσωνες. Το μέτρο απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να μεριμνούν ώστε τα τεχνικά συστήματα κτιρίου στα ανακαινισμένα κτίρια να είναι βελτιστοποιημένα προκειμένου να παρέχουν θερμική άνεση στους ενοίκους ακόμη και σε αυτές τις ακραίες θερμοκρασίες. Ως εκ τούτου, δεν υπάρχουν στοιχεία για σημαντικές αρνητικές άμεσες και πρωτογενείς έμμεσες επιπτώσεις του μέτρου καθ' όλον τον κύκλο ζωής του όσον αφορά αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο.</p>
<p><i>Μετάβαση σε κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της</i></p>	X	<p>Το μέτρο απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς που πραγματοποιούν ανακαινίσεις κτιρίων να μεριμνούν ώστε τουλάχιστον το 70 % (κατά βάρος)</p>

<p><i>πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης:</i> Αναμένεται το μέτρο:</p> <p>i) να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων ή</p> <p>ii) να οδηγήσει σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς την άμεση ή έμμεση χρήση φυσικών πόρων σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του, οι οποίες δεν ελαχιστοποιούνται με επαρκή μέτρα ή</p> <p>iii) να προκαλέσει σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον όσον αφορά την κυκλική οικονομία;</p>		<p>των μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων (εξαιρουμένων των υλικών που απαντούν στην φύση και αναφέρονται στην κατηγορία 17 05 04 του ευρωπαϊκού καταλόγου αποβλήτων που θεσπίστηκε με την απόφαση 2000/532/ΕΚ), τα οποία παράγονται στον εργοτάξιο, να προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση άλλων υλικών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών επίχωσης με χρήση αποβλήτων για την υποκατάσταση άλλων υλικών, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων και το πρωτόκολλο για τη διαχείριση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων της ΕΕ.</p> <p>Το μέτρο περιλαμβάνει τεχνικές προδιαγραφές για τον εξοπλισμό που μπορεί να εγκατασταθεί για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, όσον αφορά την ανθεκτικότητα, τη δυνατότητα επισκευής και την ανακυκλωσιμότητά του, όπως ορίζεται στη σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ειδικότερα, οι οικονομικοί φορείς θα περιορίσουν την παραγωγή αποβλήτων σε διαδικασίες που σχετίζονται με κατασκευές και κατεδαφίσεις, σύμφωνα με το πρωτόκολλο για τη διαχείριση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων της ΕΕ. Τα σχέδια των κτιρίων και οι τεχνικές κατασκευής θα στηρίζουν την κυκλικότητα και, ειδικότερα, θα καταδεικνύουν —με βάση το πρότυπο ISO 20887 ή άλλα πρότυπα για την αξιολόγηση της δυνατότητας αποσυναρμολόγησης ή της προσαρμοστικότητας των κτιρίων— τον τρόπο με τον οποίο ο σχεδιασμός τους προάγει την αποδοτικότητα ως προς τη χρήση των πόρων, την προσαρμοστικότητα, την ευελιξία και τη δυνατότητα αποσυναρμολόγησης τους, ώστε να καθίσταται δυνατή η επαναχρησιμοποίηση και η ανακύκλωση.</p>
<p><i>Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης:</i> Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος;</p>	<p>X</p>	<p>Το μέτρο δεν αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος διότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ιδίως η αντικατάσταση των συστημάτων θέρμανσης με βάση το πετρέλαιο θα οδηγήσει σε σημαντική μείωση των εκπομπών στην ατμόσφαιρα και σε παρεπόμενη βελτίωση της δημόσιας υγείας, σε μια περιοχή που παρατηρείται υπέρβαση ή πιθανή υπέρβαση των προτύπων της ΕΕ για την ποιότητα του αέρα, όπως ορίζονται στην οδηγία 2008/50/ΕΕ. - Όπως περιγράφεται στην αιτιολόγηση του στόχου μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, εξετάστηκαν εναλλακτικές λύσεις μικρότερου αντικτύπου, οι οποίες όμως δεν είναι τεχνολογικά εφικτές στο πλαίσιο του παρόντος προγράμματος. Επιπλέον, η αναμενόμενη μέση διάρκεια ζωής των λεβήτων που πρόκειται να εγκατασταθούν είναι 12 έτη. - Οι οικονομικοί φορείς που εκτελούν την ανακαίνιση οφείλουν να μερμνούν ώστε τα δομικά στοιχεία και υλικά που χρησιμοποιούνται στην ανακαίνιση του κτιρίου να μην περιέχουν αμίαντο ούτε ουσίες που προκαλούν πολύ μεγάλη ανησυχία, όπως προσδιορίζονται βάσει του καταλόγου ουσιών που υπόκεινται σε αδειοδότηση, ο οποίος παρατίθεται στο παράρτημα XIV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1907/2006. - Οι οικονομικοί φορείς που εκτελούν την ανακαίνιση οφείλουν να μερμνούν ώστε τα δομικά στοιχεία και υλικά που χρησιμοποιούνται για την ανακαίνιση του κτιρίου, και τα οποία ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με τους ενοίκους, να εκπέμπουν λιγότερο από 0,06 mg φορμαλδεΰδης ανά m³ υλικού ή κατασκευαστικού στοιχείου και λιγότερο από 0,001 mg καρκινογόνων πτητικών οργανικών ενώσεων των κατηγοριών 1Α και 1Β ανά m³ υλικού ή κατασκευαστικού στοιχείου, κατόπιν δοκιμής σύμφωνα με τα πρότυπα CEN/TS 16516 και ISO 16000-3 ή με άλλες συγκρίσιμες τυποποιημένες συνθήκες δοκιμής και μεθόδους προσδιορισμού. - Θα ληφθούν μέτρα για τη μείωση των εκπομπών θορύβου, σκόνης και ρύπων κατά τις εργασίες ανακαίνισης, όπως περιγράφεται στη σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Παράδειγμα 2: Διαχείριση αποβλήτων (επεξεργασία αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων)

Περιγραφή του μέτρου

Το μέτρο αυτό αποτελεί επένδυση για τη στήριξη της κατασκευής εγκαταστάσεων ανακύκλωσης για απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων. Πιο συγκεκριμένα, οι εγκαταστάσεις διαχωρίζουν και επεξεργάζονται ροές χωριστά συλλεγόμενων, μη επικίνδυνων, στερεών αποβλήτων, μεταξύ άλλων

και από τη συνιστώσα ανακαίνιση κτιρίων του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Οι εγκαταστάσεις ανακυκλώνουν μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα σε δευτερογενείς πρώτες ύλες με τη χρήση μηχανικής διαδικασίας μετατροπής. Στόχος του μέτρου είναι η μετατροπή άνω του 50 %, κατά βάρος, των επεξεργασμένων, χωριστά συλλεγόμενων, μη επικίνδυνων, στερεών αποβλήτων σε δευτερογενείς πρώτες ύλες κατάλληλες για την υποκατάσταση πρωτογενών δομικών υλικών.

Μέρος 1 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

<i>Να αναφέρετε ποιοι από τους παρακάτω περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση του μέτρου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγεί το «Όχι»</i>
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής		X	Το μέτρο είναι επιλέξιμο για το πεδίο παρέμβασης 045α του παραρτήματος του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με συντελεστή κλιματικής αλλαγής 100 %, δεδομένου ότι οι τεχνικές προδιαγραφές της στήριξης των εγκαταστάσεων ανακύκλωσης εξαρτώνται από την επίτευξη του συντελεστή μετατροπής 50 %. Ο στόχος του μέτρου και η φύση του πεδίου παρέμβασης στηρίζουν άμεσα τον στόχο του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής.
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	X		
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων		X	Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής. Δεν εντοπίζονται κίνδυνοι υποβάθμισης του περιβάλλοντος σχετικοί με τη διατήρηση της ποιότητας του νερού και την πίεση από πλευράς υδάτινων πόρων. Σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ, από το στάδιο ελέγχου της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) συνήχθη ότι δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις. Στις περιπτώσεις που τα απόβλητα κατασκευών και κατεδαφίσεων αποθηκεύονται εν αναμονή της επεξεργασίας τους, θα πρέπει να καλύπτονται, και η διήθηση των υδάτων στο εργοτάξιο θα πρέπει γίνεται με τρόπο που να αποφεύγεται η εκροή ρύπων από τα επεξεργασμένα απόβλητα στον τοπικό υδροφόρο ορίζοντα σε περίπτωση βροχής.
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης		X	Το μέτρο είναι επιλέξιμο για το πεδίο παρέμβασης 045α του παραρτήματος του κανονισμού για τη θέσπιση μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με περιβαλλοντικό συντελεστή 100 %, δεδομένου ότι οι τεχνικές προδιαγραφές της στήριξης των εγκαταστάσεων ανακύκλωσης εξαρτώνται από την επίτευξη του συντελεστή μετατροπής 50 %. Ο στόχος του μέτρου και η φύση του πεδίου παρέμβασης στηρίζουν άμεσα τον στόχο της κυκλικής οικονομίας. Το μέτρο συνάδει με το [εθνικό/περιφερειακό/τοπικό] σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων.
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος		X	Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής. Σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ, από το στάδιο ελέγχου της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) συνήχθη ότι δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις, βάσει των μέτρων που λαμβάνονται για τη μείωση των εκπομπών θορύβου, σκόνης και ρύπων κατά την κατασκευή της εγκατάστασης ανακύκλωσης και τη λειτουργία της (διαλογή και επεξεργασία αποβλήτων). Οι εγκαταστάσεις που στηρίζονται από το μέτρο εφαρμόζουν τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές που περιγράφονται στο έγγραφο αναφοράς βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (BREF) για τις βιομηχανίες επεξεργασίας αποβλήτων. Τα μέτρα που λαμβάνονται για τη μείωση των εκπομπών θορύβου, σκόνης και ρύπων κατά τις κατασκευαστικές εργασίες, περιγράφονται στη σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.		X	Η δραστηριότητα την οποία στηρίζει το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών

			έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής. Η εκμετάλλευση δεν είναι εγκατεστημένη εντός ή πλησίον ευαίσθητων ως προς τη βιοποικιλότητα περιοχών (συμπεριλαμβανομένου του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, των σημαντικών περιοχών βιοποικιλότητας, καθώς και άλλων προστατευόμενων περιοχών). Σύμφωνα με τις οδηγίες 2011/92/ΕΕ και 92/43/ΕΟΚ, από το στάδιο ελέγχου της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) συνήχθη ότι δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις.
--	--	--	---

Μέρος 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

<i>Ερωτήσεις</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ουσιαστική αιτιολόγηση</i>
<i>Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των πραγματικών και των αναμενόμενων κλιματικών συνθηκών στο ίδιο το μέτρο ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία;</i>	X	<p>Δεδομένου, αφενός, ότι το μέτρο αφορά την κατασκευή δύο εγκαταστάσεων κοντά σε περιοχές επιρρεπείς σε πλημμύρες και, αφετέρου, ότι η αναμενόμενη διάρκεια ζωής των εγκαταστάσεων υπερβαίνει τα 10 έτη, διενεργήθηκε ενδελεχής εκτίμηση των κινδύνων και ευπαθειών που συνδέονται με το κλίμα, με χρήση καινοτόμων, υψηλής ανάλυσης κλιματικών προβλέψεων σε μια σειρά μελλοντικών σεναρίων που αντιστοιχούν στην αναμενόμενη διάρκεια ζωής των εγκαταστάσεων. Τα συμπεράσματα της εκτίμησης έχουν ενσωματωθεί στον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).</p> <p>Επιπλέον, το μέτρο θεσπίζει υποχρέωση των οικονομικών φορέων να καταρτίσουν σχέδιο για την εφαρμογή λύσεων προσαρμογής με σκοπό τη μείωση των σημαντικών φυσικών κλιματικών κινδύνων για τις εγκαταστάσεις ανακύκλωσης (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας). Βάσει της υποχρέωσης αυτής, οι λύσεις προσαρμογής δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά τις προσπάθειες προσαρμογής ή το επίπεδο ανθεκτικότητας άλλων ανθρώπων, της φύσης, των περιουσιακών στοιχείων και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων και πρέπει να συνάδουν με τις τοπικές, τομεακές, περιφερειακές ή εθνικές προσπάθειες προσαρμογής.</p>

Παράδειγμα 3: Αποτεφρωτήρας αποβλήτων (παράδειγμα μη συμμόρφωσης με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης)

Περιγραφή του μέτρου

Το μέτρο αυτό αποτελεί επένδυση για τη στήριξη της κατασκευής νέων αποτεφρωτήρων αποβλήτων με σκοπό την αύξηση της υφιστάμενης ικανότητας στη χώρα. Στόχος του μέτρου είναι η μείωση της υγειονομικής ταφής μη επικίνδυνων αστικών στερεών αποβλήτων και η παραγωγή ενέργειας μέσω της αποτέφρωσης αποβλήτων (παραγωγή ενέργειας από απόβλητα).

Μέρος 1 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

<i>Να αναφέρετε ποιοι από τους παρακάτω περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση του μέτρου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγεί το «Όχι»</i>
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής	X		
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	X		
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων		X	<p>Εν προκειμένω, η δραστηριότητα την οποία στηρίζει το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής. Υπάρχουν στοιχεία σύμφωνα με τα οποία το μέτρο δεν θα προκαλέσει κινδύνους υποβάθμισης του περιβάλλοντος σχετικούς με τη διατήρηση της ποιότητας του νερού και την πίεση από πλευράς υδάτινων πόρων, σύμφωνα με την οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα (2000/60/ΕΚ). Σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ,</p>

			από το στάδιο ελέγχου της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) συνήχθη ότι δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις.
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης	X		
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος	X		
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.	X		

Μέρος 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

<i>Ερωτήσεις</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ουσιαστική αιτιολόγηση</i>
<i>Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής:</i> Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου;	X	Οι εγκαταστάσεις που στηρίζονται από το μέτρο αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση των εκπομπών CO ₂ ορυκτής προέλευσης. Αυτό εξασφαλίζεται με την αποτέφρωση μόνο υλικού βιομάζας (και όχι ορυκτού υλικού). Το στοιχείο αυτό τεκμηριώνεται (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας) και ενσωματώνεται στους σχετικούς στόχους που συνδέονται με τη συνιστώσα Y. Σε κάθε εγκατάσταση εφαρμόζεται σχέδιο παρακολούθησης για τη διαρροή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, ιδίως από αποθηκευμένα απόβλητα προς επεξεργασία, όπως αποτυπώνεται στον σχεδιασμό του μέτρου στη σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
<i>Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή:</i> Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των πραγματικών και των αναμενόμενων κλιματικών συνθηκών στο ίδιο το μέτρο ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία;	X	Δεδομένου, αφενός, ότι οι τρεις αποτεφρωτήρες αποβλήτων που θα στηρίξει το μέτρο βρίσκονται σε περιοχές επιρρεπείς σε κατολισθήσεις και, αφετέρου, ότι η αναμενόμενη διάρκεια ζωής των εγκαταστάσεων είναι 25-30 έτη, διενεργήθηκε ενδελεχής εκτίμηση των κινδύνων και ευπαθειών που συνδέονται με το κλίμα, με χρήση καινοτόμων, υψηλής ανάλυσης κλιματικών προβλέψεων σε μια σειρά μελλοντικών σεναρίων που αντιστοιχούν στην αναμενόμενη διάρκεια ζωής των εγκαταστάσεων. Τα συμπεράσματα της εκτίμησης έχουν ενσωματωθεί στον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας). Επιπλέον, το μέτρο θεσπίζει υποχρέωση των οικονομικών φορέων να καταρτίσουν σχέδιο για την εφαρμογή λύσεων προσαρμογής με σκοπό τη μείωση των σημαντικών φυσικών κλιματικών κινδύνων για τους αποτεφρωτήρες αποβλήτων (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας). Επίσης, βάσει της υποχρέωσης αυτής, οι λύσεις προσαρμογής δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά τις προσπάθειες προσαρμογής ή το επίπεδο ανθεκτικότητας άλλων ατόμων, της φύσης, των περιουσιακών στοιχείων και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων και πρέπει να συνάδουν με τις τοπικές, τομεακές, περιφερειακές ή εθνικές προσπάθειες προσαρμογής.
<i>Μετάβαση σε κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης:</i> Αναμένεται το μέτρο: i) να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικινδύνων αποβλήτων· ή ii) να οδηγήσει σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς την άμεση ή	<i>Παράδειγμα μη συμμόρφωσης με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης</i>	<i>Μολονότι το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην εκτροπή, μεταξύ άλλων, των καύσιμων μη ανακυκλώσιμων αποβλήτων από τους χώρους υγειονομικής ταφής, η Επιτροπή θα μπορούσε να θεωρήσει ότι το μέτρο αυτό θα προκαλέσει ή θα «οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικινδύνων αποβλήτων» για τους ακόλουθους λόγους.</i> <i>Η κατασκευή νέων αποτεφρωτήρων αποβλήτων για την αύξηση της υφιστάμενης ικανότητας αποτέφρωσης στη χώρα οδηγεί σε σημαντική αύξηση της αποτέφρωσης αποβλήτων που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των μη ανακυκλώσιμων επικινδύνων αποβλήτων. Ως εκ τούτου, παραβιάζει ευθέως το άρθρο 17</i>

<p>έμμεση χρήση φυσικών πόρων σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του, οι οποίες δεν ελαχιστοποιούνται με επαρκή μέτρα: ή</p> <p>iii) να προκαλέσει σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον όσον αφορά την κυκλική οικονομία;</p>		<p><i>παράγραφος 1 στοιχείο δ) σημείο ii) («Σημαντική επιβάρυνση για τους περιβαλλοντικούς στόχους»)</i> του κανονισμού για την ταξινόμηση.</p> <p><i>Το μέτρο εμποδίζει την ανάπτυξη και την εφαρμογή διαθέσιμων εναλλακτικών λύσεων χαμηλού αντικτύπου με υψηλότερες περιβαλλοντικές επιδόσεις (π.χ. επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση), και θα μπορούσε να οδηγήσει σε εγκλωβισμό σε περιουσιακά στοιχεία υψηλού αντικτύπου, δεδομένης της διάρκειας ζωής και της ικανότητάς τους. Μπορεί να χρησιμοποιηθούν ως πρώτη ύλη σημαντικές ποσότητες μη επικίνδυνων αποβλήτων (ανακυκλώσιμων και μη, αδιακρίτως), εμποδίζοντας έτσι, όσον αφορά τα ανακυκλώσιμα απόβλητα, την επεξεργασία τους με μεθόδους υψηλότερης κατάταξης στην ιεράρχηση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης. Αυτό θα υπονόμει την επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο, αλλά και το εθνικό/περιφερειακό/τοπικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων που εγκρίθηκε σύμφωνα με την τροποποιημένη οδηγία-πλαίσιο για τα απόβλητα.</i></p>
<p><i>Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης:</i> Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος;</p>	<p>X</p>	<p>Το μέτρο απαιτεί από τις εγκαταστάσεις τις οποίες στηρίζει να εφαρμόζουν τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές που καθορίζονται στα συμπεράσματα για τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές (BAT) όσον αφορά την αποτέφρωση των αποβλήτων [εκτελεστική απόφαση (ΕΕ) 2019/2010 της Επιτροπής]. Αυτό εξασφαλίζεται από τον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).</p> <p>Οι εγκαταστάσεις τις οποίες στηρίζει το μέτρο έχουν εξασφαλίσει τη σχετική περιβαλλοντική άδεια και περιλαμβάνουν μετριάσμο και παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, με βάση τα μέτρα που λαμβάνονται για τη μείωση και τον έλεγχο του επιπέδου εκπομπών θορύβου, σκόνης και άλλων ρύπων κατά την κατασκευή, τις εργασίες συντήρησης και τη λειτουργία τους (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).</p>
<p><i>Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων:</i> Αναμένεται το μέτρο να είναι:</p> <p>i) σε σημαντικό βαθμό επιβαρυντικό για την καλή κατάσταση και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων: ή</p> <p>ii) επιβαρυντικό για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι ενωσιακού ενδιαφέροντος;</p>	<p>X</p>	<p>Έχει ολοκληρωθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) ή έλεγχος σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ, και τα απαιτούμενα μέτρα μετριάσμου για την προστασία του περιβάλλοντος έχουν εφαρμοστεί / θα εφαρμοστούν και αποτυπωθεί / θα αποτυπωθούν στα ορόσημα και τους στόχους του μέτρου X στη συνιστώσα Y (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).</p> <p>Οι αποτεφρωτήρες δεν θα εγκατασταθούν εντός ή πλησίον ευαίσθητων ως προς τη βιοποικιλότητα περιοχών (συμπεριλαμβανομένου του δικτύου προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, των μνημείων παγκόσμιας κληρονομιάς της UNESCO, των σημαντικών περιοχών βιοποικιλότητας, καθώς και άλλων προστατευόμενων περιοχών).</p>

Παράδειγμα 4: Υποδομές μεταφορών (οδικοί άξονες)

Περιγραφή του μέτρου

Το μέτρο αυτό θα συνίσταται σε επενδύσεις σε δύο επιμέρους μέτρα:

- Κατασκευή νέου αυτοκινητόδρομου, τμήματος του κεντρικού δικτύου ΔΕΔ-Μ, με στόχο i) την καλύτερη σύνδεση απομακρυσμένης περιοχής κράτους μέλους με την υπόλοιπη χώρα και ii) τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας.

- Κατασκευή σημείων ηλεκτρικής φόρτισης (ένα σημείο φόρτισης ανά δέκα οχήματα) και σημείων ανεφοδιασμού υδρογόνου (ένα σημείο ανεφοδιασμού ανά X km) κατά μήκος του νέου αυτοκινητόδρομου.

Μέρος 1 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

Να αναφέρετε ποιοι από τους παρακάτω περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση του μέτρου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης		Ναι	Όχι	Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγεί το «Όχι»
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής	Κατασκευή του νέου αυτοκινητόδρομου	X		
	Κατασκευή υποδομών φόρτισης και ανεφοδιασμού		X	Αυτό το επιμέρους μέτρο είναι επιλέξιμο για το πεδίο παρέμβασης 077 του παραρτήματος του κανονισμού για τη θέσπιση μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με συντελεστή κλιματικής αλλαγής 100 %. Επιπλέον, οι υποδομές ηλεκτρικής φόρτισης και ανεφοδιασμού με υδρογόνο (βασιζόμενου σε πράσινο υδρογόνο το οποίο παράγεται από ηλεκτρολύτες) προάγουν τον εξηλεκτρισμό και, ως εκ τούτου, μπορούν να θεωρηθούν αναγκαία επένδυση για τη μετάβαση σε μια αποτελεσματική, κλιματικά ουδέτερη, οικονομία. Η αιτιολόγηση και τα στοιχεία υπέρ της αναβάθμισης της ικανότητας παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε εθνικό επίπεδο παρέχονται στη συνιστώσα X, σελίδες Y-Z του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή		X		
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων		X		
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης		X		
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος		X		
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.		X		

Μέρος 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου DNSH

Ερωτήσεις	Όχι	Ουσιαστική αιτιολόγηση
Μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής: Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου;	X	(Μόνον όσον αφορά το επιμέρους μέτρο για την κατασκευή νέου αυτοκινητοδρόμου:) Το μέτρο δεν αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου δεδομένου ότι ο νέος αυτοκινητόδρομος αποτελεί μέρος του συνολικού σχεδίου μεταφορών ¹⁸ που αποσκοπεί στην απανθρακοποίηση των

¹⁸ Η, ελλείψει ολοκληρωμένου σχεδίου βιώσιμων μεταφορών, μια ειδική ανάλυση κόστους-οφέλους που διενεργείται σε επίπεδο έργου δείχνει ότι το ίδιο το έργο οδηγεί σε μείωση / δεν οδηγεί σε αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του.

		<p>μεταφορών σύμφωνα με τους στόχους για το κλίμα για το 2030 και το 2050. Ειδικότερα, τούτο οφείλεται στα ακόλουθα συνοδευτικά μέτρα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - σύζευξη της επένδυσης στον αυτοκινητόδρομο με υποδομές ηλεκτρικής φόρτισης και ανεφοδιασμού με υδρογόνο· - μεταρρύθμιση X (σελίδες Y-Z) αυτής της συνιστώσας, η οποία εισάγει διόδια για τον εν λόγω αυτοκινητόδρομο και άλλους· - μεταρρύθμιση Y (σελίδες Y-Z) αυτής της συνιστώσας, η οποία αυξάνει τη φορολόγηση των συμβατικών καυσίμων· - μεταρρύθμιση Z (σελίδες Y-Z) αυτής της συνιστώσας, η οποία παρέχει κίνητρα για την αγορά οχημάτων μηδενικών εκπομπών· - και τα μέτρα XX και XY (σελίδες Y-Z) αυτής της συνιστώσας, τα οποία στηρίζουν τη στροφή προς τις σιδηροδρομικές και/ή τις εσωτερικές πλωτές μεταφορές.
<p><i>Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή:</i> Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των πραγματικών και των αναμενόμενων κλιματικών συνθηκών στο ίδιο το μέτρο ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία;</p>	X	<p>Δεδομένου ότι, αφενός, το μέτρο αφορά την κατασκευή αυτοκινητοδρόμου και των σχετικών υποδομών φόρτισης και ανεφοδιασμού σε περιοχή επιρρεπή σε θερμική καταπόνηση και σε μεταβλητότητα της θερμοκρασίας και, αφετέρου, η αναμενόμενη διάρκεια ζωής των περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνει τα 10 έτη, διενεργήθηκε εκτίμηση των κινδύνων και ευπαθειών που συνδέονται με το κλίμα, με χρήση κλιματικών προβλέψεων σε μια σειρά μελλοντικών σεναρίων που είναι σύμφωνα με την αναμενόμενη διάρκεια ζωής των εγκαταστάσεων. Ειδικότερα, πραγματοποιήθηκε ανάλυση των κινδύνων πλημμύρας και εντοπίστηκαν δύο τμήματα στα οποία πρέπει να εφαρμοστεί ειδική λύση προσαρμογής. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε σε ευαίσθητα στοιχεία όπως γέφυρες και σήραγγες. Τα συμπεράσματα της εκτίμησης έχουν ενσωματωθεί στον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).</p> <p>Επιπλέον, το μέτρο θεσπίζει υποχρέωση των οικονομικών φορέων να καταρτίσουν σχέδιο για την εφαρμογή λύσεων προσαρμογής με σκοπό τη μείωση των σημαντικών φυσικών κλιματικών κινδύνων για τον αυτοκινητόδρομο και τις σχετικές υποδομές φόρτισης και ανεφοδιασμού (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας). Βάσει της υποχρέωσης αυτής, οι λύσεις προσαρμογής δεν πρέπει να επηρεάζουν αρνητικά τις προσπάθειες προσαρμογής ή το επίπεδο ανθεκτικότητας άλλων ανθρώπων, της φύσης, των περιουσιακών στοιχείων και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων και πρέπει να συνάδουν με τις τοπικές, τομεακές, περιφερειακές ή εθνικές προσπάθειες προσαρμογής.</p>
<p><i>Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων:</i> Το μέτρο αναμένεται να είναι επιβαρυντικό:</p> <p>i) για την καλή κατάσταση ή για το καλό οικολογικό δυναμικό των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων· ή</p> <p>ii) για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων;</p>	X	<p>Διενεργήθηκε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) για την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου και την εγκατάσταση της σχετικής υποδομής φόρτισης και ανεφοδιασμού, σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ. Θα εφαρμοστούν τα απαιτούμενα μέτρα μετριασμού για την προστασία του περιβάλλοντος, τα οποία αποτυπώνονται στον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας). Στο πλαίσιο της ΕΠΕ διενεργήθηκε εκτίμηση των επιπτώσεων στα ύδατα σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ και οι κίνδυνοι που προσδιορίστηκαν έχουν αντιμετωπιστεί κατά τον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).</p> <p>Οι κίνδυνοι υποβάθμισης του περιβάλλοντος που σχετίζονται με τη διατήρηση της ποιότητας των υδάτων και την αποφυγή της καταπόνησης των υδάτων εντοπίζονται και αντιμετωπίζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας 2000/60/ΕΚ (οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα) και με ένα σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού που καταρτίστηκε για το/τα υδατικό/-ά σύστημα/-τα που ενδέχεται να επηρεαστεί/-ούν, σε διαβούλευση με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).</p>
<p><i>Μετάβαση σε κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης:</i> Το μέτρο αναμένεται:</p> <p>i) να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την</p>	X	<p>Το μέτρο απαιτεί από τους φορείς που εκτελούν την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου να μεριμνούν ώστε τουλάχιστον το 70 % (κατά βάρος) των μη επικίνδυνων αποβλήτων κατασκευών και καταβαφίσεων από την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου και της σχετικής υποδομής φόρτισης και ανεφοδιασμού (εξαιρουμένων των υλικών που απαντούν στην φύση και ορίζονται στην κατηγορία 17 05 04 του ευρωπαϊκού καταλόγου αποβλήτων που θεσπίστηκε με την απόφαση 2000/532/ΕΚ της Επιτροπής), τα οποία παράγονται στον εργοτάξιο, να προετοιμάζονται για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση άλλων υλικών, συμπεριλαμβανομένων των</p>

<p>αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων· ή</p> <p>ii) να οδηγήσει σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς την άμεση ή έμμεση χρήση φυσικών πόρων σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του, οι οποίες δεν ελαχιστοποιούνται με επαρκή μέτρα· ή</p> <p>iii) να προκαλέσει σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον όσον αφορά την κυκλική οικονομία;</p>		<p>εργασιών επίχωσης με χρήση αποβλήτων για την υποκατάσταση άλλων υλικών, σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων και το πρωτόκολλο για τη διαχείριση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων της ΕΕ.</p> <p>Οι οικονομικοί φορείς θα περιορίσουν την παραγωγή αποβλήτων κατά τη διάρκεια της κατασκευής, σύμφωνα με το πρωτόκολλο διαχείρισης αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων της ΕΕ και λαμβάνοντας υπόψη τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές, ενώ παράλληλα θα διευκολύνουν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση υψηλής ποιότητας με επιλεκτική αφαίρεση των υλικών, χρησιμοποιώντας τα διαθέσιμα συστήματα διαλογής για τα απόβλητα της κατασκευής.</p>
<p><i>Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης:</i> Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος;</p>	<p>X</p>	<p>Το μέτρο δεν αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα δεδομένου ότι αποτελεί μέρος του συνολικού σχεδίου μεταφορών και συνάδει με το εθνικό πρόγραμμα ελέγχου της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Ειδικότερα, τούτο οφείλεται στα ακόλουθα συνοδευτικά μέτρα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - σύζευξη της επένδυσης στον αυτοκινητόδρομο με υποδομές ηλεκτρικής φόρτισης και ανεφοδιασμού με υδρογόνο· - μεταρρύθμιση X (σελίδες Y-Z) αυτής της συνιστώσας, η οποία εισάγει διόδια για τον εν λόγω αυτοκινητόδρομο και άλλους· - μεταρρύθμιση Y (σελίδες Y-Z) αυτής της συνιστώσας, η οποία αυξάνει τη φορολόγηση των συμβατικών καυσίμων· - μεταρρύθμιση Z (σελίδες Y-Z) αυτής της συνιστώσας, η οποία παρέχει κίνητρα για την αγορά οχημάτων μηδενικών εκπομπών· - και τα μέτρα XX και XY (σελίδες Y-Z) αυτής της συνιστώσας, τα οποία στηρίζουν τη στροφή προς τις σιδηροδρομικές και/ή τις εσωτερικές πλωτές μεταφορές. <p>Επιπλέον, ο θόρυβος και οι κραδασμοί από τη χρήση του αυτοκινητοδρόμου και των σχετικών υποδομών φόρτισης και ανεφοδιασμού θα μετριαστούν με τη χρήση ηχοπετασμάτων που συμμορφώνονται με την οδηγία 2002/49/ΕΚ.</p>
<p><i>Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων:</i> Το μέτρο αναμένεται να είναι:</p> <p>i) σε σημαντικό βαθμό επιβαρυντικό για την καλή κατάσταση και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων· ή</p> <p>ii) επιβαρυντικό για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι ενωσιακού ενδιαφέροντος;</p>	<p>X</p>	<p>Διενεργήθηκε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την κατασκευή του αυτοκινητοδρόμου και της σχετικής υποδομής φόρτισης και ανεφοδιασμού, σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ και την οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Τα απαιτούμενα μέτρα μετριασμού για τη μείωση του κατακερματισμού και της υποβάθμισης της γης, ιδίως οι πράσινοι διάδρομοι και άλλα μέτρα συνδεσιμότητας των οικοτόπων, καθώς και τα σχετικά προστατευόμενα είδη ζώων που απαριθμούνται στο παράρτημα IV της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, βασίστηκαν σε καθορισμένους στόχους διατήρησης και εφαρμόστηκαν, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).</p>

Παράδειγμα 5: Πρόγραμμα απόσυρσης αυτοκινήτων (παράδειγμα μη συμμόρφωσης με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης)

Περιγραφή του μέτρου

Πρόκειται για πρόγραμμα απόσυρσης με σκοπό την αντικατάσταση των αυτοκινήτων με κινητήρες εσωτερικής καύσης τα οποία χρησιμοποιούνται σήμερα από αποδοτικότερα οχήματα που επίσης βασίζονται στην εσωτερική καύση (δηλ. καύση ντίζελ ή βενζίνης). Το κίνητρο λαμβάνει τη μορφή ενιαίας επιχορήγησης ανά αποσυρθέν και αγοραζόμενο αυτοκίνητο, αλλά μπορεί επίσης να λάβει πιο εξελιγμένη μορφή (φορολογική έκπτωση).

Το μέτρο αποσκοπεί στην αντικατάσταση παλαιότερων, πιο ρυπογόνων οχημάτων με πιο σύγχρονα ισοδύναμα οχήματα και, ως εκ τούτου, λιγότερο ρυπογόνα. Για τους σκοπούς του παρόντος παραδείγματος, θεωρείται ότι το πρόγραμμα αυτό απαιτεί μόνο τη μετάβαση σε μια νέα γενιά προϊόντων (π.χ. ένα διαδοχικό επίπεδο των προτύπων «Euro») στο πλαίσιο της ίδιας τεχνολογίας.

Μέρος 1 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

<i>Να αναφέρετε ποιοι από τους παρακάτω περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση του μέτρου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης</i>	Ναι	Όχι	<i>Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγεί το «Όχι»</i>
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής	X		
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή		X	Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής.
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων		X	Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής.
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης	X		
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος	X		
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.		X	Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής.

Μέρος 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

<i>Ερωτήσεις</i>	<i>Όχι</i>	<i>Ουσιαστική αιτιολόγηση</i>
<i>Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου;</i>	<i>Παράδειγμα μη συμμόρφωσης με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης</i>	<i>Τα αυτοκίνητα με κινητήρες εσωτερικής καύσης παράγουν CO₂ (καθώς και εκπομπές σωματιδίων, οξειδίου του αζώτου, πηκτικές οργανικές ενώσεις και διάφορους άλλους επικίνδυνους ατμοσφαιρικούς ρύπους, συμπεριλαμβανομένου του βενζολίου). Όσον αφορά τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, η απόκτηση καινούργιων αυτοκινήτων (προς αντικατάσταση παλαιών) θα μείωνε μεν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αλλά θα προκαλούσε και πάλι σημαντικές εκπομπές (οι μέσες εκπομπές CO₂, μετρούμενες σε εργαστηριακές δοκιμές, των καινούργιων επιβατικών αυτοκινήτων που ταξινομήθηκαν στην ΕΕ και την Ισλανδία το 2018 ανήλθαν σε 120,8 γραμμάρια CO₂ ανά χιλιόμετρο). Η Επιτροπή είναι πιθανό να απορρίψει το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο τα ντιζελοκίνητα αυτοκίνητα νέας γενιάς ή τα βενζινοκίνητα αυτοκίνητα αποτελούν την καλύτερη διαθέσιμη εναλλακτική λύση στον τομέα και ότι, ως εκ τούτου, η επένδυση δεν παραβιάζει την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης. Όσον αφορά τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα αποτελούν μια πιο πρόσφορη εναλλακτική λύση καθώς εμφανίζουν υψηλότερες περιβαλλοντικές επιδόσεις (δηλ. χαμηλότερα επίπεδα εκπομπών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είναι πιθανό να θεωρήσει ότι το</i>

		<i>πρόγραμμα απόσυρσης θα προκαλούσε σημαντική βλάβη στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.</i>
<p><i>Κυκλική οικονομία και διαχείριση αποβλήτων:</i> Το μέτρο αναμένεται:</p> <p>i) να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της παραγωγής, της αποτέφρωσης ή της διάθεσης αποβλήτων, με εξαίρεση την αποτέφρωση μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων· ή</p> <p>ii) να οδηγήσει σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς την άμεση ή έμμεση χρήση φυσικών πόρων σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του, οι οποίες δεν ελαχιστοποιούνται με επαρκή μέτρα· ή</p> <p>iii) να προκαλέσει σημαντική και μακροπρόθεσμη βλάβη στο περιβάλλον όσον αφορά την κυκλική οικονομία;</p>	X	<p>Υπάρχουν μέτρα για τη διαχείριση των αποβλήτων τόσο κατά το στάδιο της χρήσης (συντήρησης) όσο και κατά το τέλος του κύκλου ζωής του στόλου, μεταξύ άλλων με την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των συσσωρευτών και των ηλεκτρονικών ειδών (ιδίως των πρώτων υλών κρίσιμης σημασίας που περιέχουν), σύμφωνα με την ιεράρχηση των αποβλήτων. Συνυπολογίζονται οι επιπτώσεις στην παραγωγή, και το πρόγραμμα δεν θα ενθαρρύνει την πρόωρη απόσυρση οχημάτων που βρίσκονται σε καλή λειτουργική κατάσταση. Ειδικότερα, το πρόγραμμα προβλέπει ότι κάθε αποσυρθέν αυτοκίνητο υποβάλλεται σε επεξεργασία από εξουσιοδοτημένη εγκατάσταση επεξεργασίας, σύμφωνα με την οδηγία για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους (2000/53/ΕΚ), όπως αποδεικνύεται από το απαιτούμενο πιστοποιητικό για τη συμμετοχή στο εν λόγω πρόγραμμα.</p> <p>Επιπλέον, το μέτρο συνοδεύεται από δραστηριότητα που προωθεί τη συλλογή εξαρτημάτων από τις εξουσιοδοτημένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας για την τελική επαναχρησιμοποίηση και ανακατασκευή τους.</p>
<p><i>Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης:</i> αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων¹⁹ στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος;</p>	<p><i>Παράδειγμα μη συμμόρφωσης με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης</i></p>	<p><i>Τα αυτοκίνητα με κινητήρα εσωτερικής καύσης εκπέμπουν, μεταξύ άλλων, μονοξείδιο του άνθρακα (CO), αιωρούμενα σωματίδια, οξειδία του αζώτου (NOx) και άκανστους υδρογονάνθρακες. Δεδομένων των μέσων πρακτικών και κανονιστικών απαιτήσεων στον κλάδο²⁰, η Επιτροπή δεν είναι πιθανό να θεωρήσει ότι το μέτρο δεν οδηγεί σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, για λόγους παρόμοιους με εκείνους που εκτίθενται σχετικά με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.</i></p>

Παράδειγμα 6: Άρδευση

Περιγραφή του μέτρου

Το μέτρο προβλέπει κυρίως επενδύσεις σε υφιστάμενο και χρησιμοποιούμενο αρδευτικό σύστημα στην περιοχή X για τη χρήση αποδοτικότερων μεθόδων άρδευσης και την προώθηση της ασφαλούς επαναχρησιμοποίησης του νερού από ανάκτηση. Στόχος του είναι η αντιστάθμιση της λειψυδρίας του εδάφους που προκαλείται από την ξηρασία και, ως εκ τούτου, η συμβολή στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, ιδίως όσον αφορά τις γεωργικές καλλιέργειες. Το μέτρο θα συνοδεύεται από την προώθηση και τη στήριξη βιώσιμων γεωργικών πρακτικών, ιδίως πιο βιώσιμων και αποτελεσματικών αρδευτικών συστημάτων και μέτρων φυσικής κατακράτησης υδάτων, της μετάβασης σε καλλιέργειες και πρακτικές διαχείρισης που χρειάζονται λιγότερο νερό, καθώς και πιο βιώσιμων μεθόδων λίπανσης.

Μέρος I του καταλόγου σημείων ελέγχου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης

<i>Να αναφέρετε ποιοι από τους</i>	<i>Ναι</i>	<i>Όχι</i>	<i>Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγεί το «Όχι»</i>
------------------------------------	------------	------------	---

¹⁹ Ως ρύπος νοείται ουσία, κραδασμός, θερμότητα, θόρυβος, φως ή άλλη πρόσμειξη που βρίσκεται στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα ή το έδαφος που ενδέχεται να βλάψει την ανθρώπινη υγεία ή το περιβάλλον.

²⁰ Η σύνθεσή τους ποικίλλει μεταξύ βενζινοκινητήρων και ντιζελοκινητήρων. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 715/2007 για τα πρότυπα Euro 5 και 6 καθορίζει τα όρια εκπομπών για τα αυτοκίνητα όσον αφορά τους ρυθμιζόμενους ρύπους, και ιδίως τα οξειδία του αζώτου (NOx, δηλ. τις συνδυασμένες εκπομπές NO και NO₂) σε 80 mg/km.

παρακάτω περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική αξιολόγηση του μέτρου ως προς τη μη πρόκληση σοβαρής βλάβης			
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής		X	<p>Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής. Τούτο εξασφαλίζεται διότι το νέο σύστημα / ο νέος εξοπλισμός θα είναι αποδοτικά ως προς την κατανάλωση ενέργειας και, ως εκ τούτου, οι απόλυτες εκπομπές δεν θα αυξηθούν παρά τη μικρή αύξηση της αρδευόμενης περιοχής και/ή επειδή η ηλεκτρική ενέργεια που θα τροφοδοτεί τον εξοπλισμό θα είναι αιολική ή ηλιακή.</p> <p>Η άρδευση μπορεί έμμεσα να διευκολύνει τη συνέχιση γεωργικών πρακτικών οι οποίες είτε υπονομεύουν τη λειτουργία των γεωργικών εδαφών ως καταβόθρας άνθρακα είτε τα μετατρέπουν ακόμη και σε καθαρούς ρυπαντές. Η ουσιαστική προώθηση και στήριξη βιώσιμων γεωργικών πρακτικών στο πλαίσιο του μέτρου δεν υποδηλώνει περαιτέρω επιδείνωση στο πλαίσιο αυτό και αναμένεται να οδηγήσει σε βελτίωση.</p>
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	X		
Βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων	X		
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης		X	<p>Η δραστηριότητα που στηρίζεται από το μέτρο έχει αμελητέο προβλέψιμο αντίκτυπο σε αυτόν τον περιβαλλοντικό στόχο, λαμβανομένων υπόψη τόσο των άμεσων όσο και των πρωτογενών έμμεσων επιπτώσεων σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής. Το μέτρο δεν θα οδηγήσει σε σημαντικές ανεπάρκειες ως προς τη χρήση πόρων ούτε σε αύξηση της παραγωγής αποβλήτων.</p>
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος	X		
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων.	X		

Μέρος 2 του καταλόγου σημείων ελέγχου DNSH

Ερωτήσεις	Όχι	Ουσιαστική αιτιολόγηση
<p>Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε αυξημένο αρνητικό αντίκτυπο των πραγματικών και των αναμενόμενων κλιματικών συνθηκών στο ίδιο το μέτρο ή σε ανθρώπους, φυσικούς πόρους ή περιουσιακά στοιχεία;</p>	X	<p>Το μέτρο δεν αναμένεται να είναι επιβαρυντικό για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή για τους ακόλουθους λόγους:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Το κύριο μέρος του μέτρου συμβάλλει σε περιορισμένο βαθμό στη βελτίωση της ανθεκτικότητας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής βραχυπρόθεσμα, δεδομένου ότι ενισχύει την άρδευση χωρίς αύξηση της χρήσης νερού. Αυτή η θετική συμβολή είναι δυνατή μόνο στον βαθμό που τόσο η τρέχουσα όσο και η προβλεπόμενη κατάσταση των επηρεαζόμενων υδατικών συστημάτων βρίσκονται σε καλή κατάσταση (ή δεν αναμένεται ευλόγως να επιδεινωθούν σε λιγότερο από καλή κατάσταση σύμφωνα με αξιόπιστες προβλέψεις). Εάν δεν συνέβαινε αυτό, το ποσοστό άντλησης δεν θα ήταν επομένως βιώσιμο και η επένδυση δεν θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μέτρο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή (θα ήταν μάλιστα στα όρια του χαρακτηρισμού της ως μέτρο κακής προσαρμογής), ακόμη και αν δεν επιδείνωνε την υποκείμενη κατάσταση, καθώς θα παρέτεινε τη διάρκεια ζωής μιας θεμελιωδώς μη βιώσιμης δομής. Το μέτρο είναι καταρχήν επιλέξιμο για το πεδίο παρέμβασης 040 του παραρτήματος του κανονισμού για τη θέσπιση μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με συντελεστή κλιματικής αλλαγής 40 % δεδομένου ότι πρόκειται για μέτρο διαχείρισης υδάτων που αποσκοπεί στη διαχείριση της λειψυδρίας την οποία επιδεινώνουν κίνδυνοι που συνδέονται με το κλίμα, όπως οι περίοδοι ξηρασίας. - Η προώθηση βιώσιμων γεωργικών πρακτικών και μέτρων φυσικής κατακράτησης υδάτων θα μπορούσε, αντιθέτως, να ενταχθεί στο πεδίο παρέμβασης 037, δεδομένου ότι στηρίζει άμεσα τον στόχο προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή. Για να είναι επιλέξιμο ολόκληρο το μέτρο να ενταχθεί στο πεδίο παρέμβασης 037, η άμεση στήριξη του στόχου

		προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή θα πρέπει να είναι κυρίαρχη ή τουλάχιστον επαρκώς πειστική ως προς το μέγεθος, την κλίμακα και τις λεπτομέρειες.
<p><i>Η βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων: Το μέτρο αναμένεται να είναι επιβαρυντικό:</i></p> <p>i) για την καλή κατάσταση ή για το καλό οικολογικό δυναμικό των υδατικών συστημάτων, συμπεριλαμβανομένων των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων· ή</p> <p>ii) για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων;</p>	X	<p>Το μέτρο δεν αναμένεται να είναι επιβαρυντικό για τη βιώσιμη χρήση και την προστασία των υδάτινων και των θαλάσσιων πόρων. Το μέτρο αποσκοπεί στη βελτίωση της βιώσιμης χρήσης των υδάτινων πόρων, ιδίως με τους ακόλουθους τρόπους:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στήριξη της στροφής των γεωργών προς καλλιέργειες και πρακτικές διαχείρισης που χρειάζονται λιγότερο νερό· στήριξη των γεωργών ώστε να εφαρμόζουν μέτρα που αυξάνουν την υδατοχωρητικότητα του εδάφους και την αποθήκευση νερού σε επίπεδο γεωργικών εκμεταλλεύσεων· - δημιουργία αρδευτικού συστήματος που επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων σύμφωνα με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα και δεν οδηγεί σε αύξηση της άντλησης νερού. Το μέτρο θα περιλαμβάνει επενδύσεις σε υποδομές οι οποίες θα καταστήσουν δυνατή την ασφαλή επαναχρησιμοποίηση των επεξεργασμένων λυμάτων για γεωργικούς σκοπούς. Χάρη στην επένδυση αυτή, θα καταστεί δυνατή η χρήση επεξεργασμένων αστικών λυμάτων για την άρδευση παρακείμενων καλλιεργούμενων εκτάσεων και η προετοιμασία για την εφαρμογή του νέου κανονισμού σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την επαναχρησιμοποίηση των υδάτων (EE/2020/741). - επενδύσεις σε πιο βιώσιμα και αποδοτικά αρδευτικά συστήματα που χρειάζονται λιγότερο νερό, όπως η εντοπισμένη άρδευση, πράγμα που θα οδηγήσει ταυτόχρονα στη μείωση της διαρροής θρεπτικών ουσιών στα υπόγεια ύδατα, καθώς και σε παρακείμενα εσωτερικά υδατικά συστήματα· - όταν η δραστηριότητα περιλαμβάνει την άντληση υδάτων, έχει χορηγηθεί από την αρμόδια αρχή άδεια άντλησης ύδατος στην οποία καθορίζονται οι όροι για να αποφευχθεί η υποβάθμιση και να διασφαλιστεί ότι τα επηρεαζόμενα υδατικά συστήματα επιτυγχάνουν καλή ποσοτική κατάσταση (στην περίπτωση των υπόγειων υδάτων) ή καλή οικολογική κατάσταση ή δυναμικό (στην περίπτωση των επιφανειακών υδάτων) το αργότερο έως το 2027, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας-πλαισίου 2000/60/EK για τα ύδατα· - έχει διενεργηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με την οδηγία ΕΠΕ και έχουν προσδιοριστεί όλα τα αναγκαία μέτρα μετριασμού, τα οποία αποτυπώνονται στον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας).
<p><i>Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης: Αναμένεται να οδηγήσει το μέτρο σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος;</i></p>	X	<p>Το μέτρο δεν αναμένεται να οδηγήσει σε σημαντική αύξηση των εκπομπών ρύπων στην ατμόσφαιρα, στα ύδατα ή στο έδαφος διότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> - χρησιμοποιείται είτε εξοπλισμός υπεραποδοτικής κατανάλωσης ενέργειας είτε εξοπλισμός που λειτουργεί με ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές· - με την εγκατάσταση αποδοτικότερων αρδευτικών συστημάτων (όπως εξηγείται ανωτέρω), θα μειωθεί η απορροή θρεπτικών ουσιών από τη γεωργία· - με τη στήριξη των γεωργών ώστε να στραφούν προς καλλιέργειες και πρακτικές διαχείρισης που χρειάζονται λιγότερο νερό και με την αύξηση της διαθεσιμότητας νερού σε επίπεδο γεωργικών εκμεταλλεύσεων, θα χρησιμοποιείται λιγότερο νερό για άρδευση· - θα στηριχθούν βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, οι οποίες με τη σειρά τους θα απαιτούν λιγότερα φυτοφάρμακα, με αποτέλεσμα να μειωθεί η ρύπανση των υδάτων και του εδάφους.
<p><i>Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων: Το μέτρο αναμένεται να είναι:</i></p> <p>i) σε σημαντικό βαθμό επιβαρυντικό για την καλή κατάσταση και την ανθεκτικότητα των οικοσυστημάτων· ή</p> <p>ii) επιβαρυντικό για την κατάσταση διατήρησης οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι ενωσιακού</p>	X	<p>Το μέτρο δεν θα έχει επιβαρυντικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα και στα οικοσυστήματα διότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> - τα αρδευτικά έργα που καλύπτονται από το μέτρο αυτό δεν πραγματοποιούνται σε προστατευόμενες περιοχές ή δεν θα έχουν αρνητικές επιπτώσεις σε τέτοιες περιοχές χάρη στους στόχους διατήρησης που επιδιώκουν. Τυχόν οχλήσεις των ειδών ή αρνητικές επιπτώσεις σε οικοτόπους εκτός των εν λόγω περιοχών, τόσο κατά το στάδιο της κατασκευής όσο και κατά το στάδιο της εκμετάλλευσης, θα αποφεύγονται μέσω των αναγκαίων μέτρων πρόληψης και μετριασμού, τα οποία αποτυπώνονται στον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας)· - έχει διενεργηθεί εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων σύμφωνα με την οδηγία ΕΠΕ και έχουν προσδιοριστεί όλα τα αναγκαία μέτρα μετριασμού,

ενδιαφέροντος;		<p>τα οποία αποτυπώνονται στον σχεδιασμό του μέτρου (βλ. σελίδα X του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας):</p> <ul style="list-style-type: none"> - συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της οδηγίας για τους οικοτόπους και της οδηγίας για τα πτηνά· υποβλήθηκε σε εκτίμηση βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 3 σύμφωνα με την οδηγία για τους οικοτόπους (εκτίμηση που, στη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση, ενσωματώνεται στη διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων), η οποία απέκλειε σημαντικές επιπτώσεις στις περιοχές Natura 2000· - καθώς στηρίζει βιώσιμες γεωργικές πρακτικές, θα μειώσει με τη σειρά του την ανάγκη για φυτοφάρμακα και θα μετριάσει επομένως τον αρνητικό αντίκτυπο στη βιοποικιλότητα (έντομα, πτηνά, ζωή στο έδαφος) και μπορεί να περιλαμβάνει μεγαλύτερη ποικιλότητα των καλλιεργειών, υποστηρίζοντας επίσης τη βιοποικιλότητα.
----------------	--	--